

Romànic per l'Alt Urgell i la Cerdanya

Organitzat per Sigmadot, societat geològica, que presideix Josep M. Mata, que va explicar la situació del parc geològic de Coll de Nargó i la del geoparc dels contraforts del Pirineu, amb la majoria dels municipis del Solsonès. Es va fer un recorregut per Coll de Nargó, Organyà i Figols, amb les esglésies de Sant Climent de Coll de Nargó, Sant Romà de Valldarques, Sant Víctor de Figols i la Col·legiata de Santa Maria d'Organyà, amb membres dels Amics de l'Art Romànic del Bages (AARB), amb explicacions del president Josep Llobet i del geòleg Josep Peralba. La ubicació d'edificacions romàniques en llocs estratègics permeten gaudir d'un entorn geològic privilegiat. Llobet va explicar que el primer document sobre el terme de Nargó és del 988 i la vila és esmentada el 1076. Considera que a Sant Climent hi havia un absis amb dues absidioles i tres naus. S'hi observen les restes d'una nau inacabada. Tampoc la portalada era l'actual. S'hi ha fet una interessant restauració: consta d'una sola nau, capçada a llevant per un absis semicircular. La nau és coberta amb volta de canó, reforçada amb arcs torals llombards, amb un campanar de base atalussada. A Sant Romà de Valldarques, del XII, destaca l'església i el campanar, que con-

VIST I NO VIST
JORDI SARDANS

serva restes de pintures murals originals, amb torre i planta quadrada és també de base atalussada. Amb elements llombards, consta de tres pisos separats per frisos. L'església és d'una única nau oberta a llevant, amb absis semicircular. S'hi pot veure una torre de defensa de l'antic castell, de planta circular amb 12 metres d'alçada i un diàmetre exterior de 6.30. La torre tenia tres nivells, amb un gruix de paret de 2 metres. El lloc d'Arques es troba en l'acta de consagració el 959. Aquest límit s'amplia cap a llevant amb el castell de la Rua, el 1022. El control de pas s'estén el 1023, com a límit de l'església de Sant Vicenç de Pinyes, el camí que va al castell d'Arques. El 1088 arriba fins al castell de Gavarra i el 1110 fins a la vila de Nargó.

A Sant Víctor de Figols, l'església s'esmenta el 1030, dependent del bisbat d'Urgell.

Tant la família Cabot com la dels Cardona van tenir influència en els privilegis. És d'una sola nau, on destaca l'absis semicircular, cobert amb volta de quart d'esfera. Amb un fris d'arcs cecs, sota la coberta cònica i amb lloses de pedra. La nau rectangular té una volta de canó i està reforçada per

dos arcs torals. Adossada a un cementiri, després del 1758 se li van afegir dues capelles laterals sense imatges. Restaurada el 1980 té tres contraforts reforçats per evitar que caigués. L'església de Santa Maria d'Organyà consta documentada el 993. L'església s'independitza del bisbe d'Urgell el 1224, fins al 1539, en què el papa Pau III uní la canònica d'Organyà a la capitular d'Urgell. De planta basilical amb tres naus i absis. Cal remarcar la portalada d'arquitectura romànica a l'entrada, l'absis del XII amb ornamentació llombarda i la part del darrere, però sobretot el fet del 1904, quan l'historiador Joaquim Miret Sans va comprar els arxius parroquials el text de les famoses Homilies d'Organyà que són considerades un dels documents literaris més antics en llengua catalana. Tot i que els investigadors Jesús Alturo i Tània Alaix van demostrar el 2023, que el Llibre dels jutges, que es conserva a la Seu d'Urgell, és el testimoni més antic en català. La portalada consta de tres arquivoltes i l'òcul del XIII. Posteriorment, es va fer el campanar de torre a la façana nord. ■

«La ubicació d'edificacions romàniques en llocs estratègics van permetre gaudir d'un entorn geològic privilegiat»

Jordi Sardans és historiador